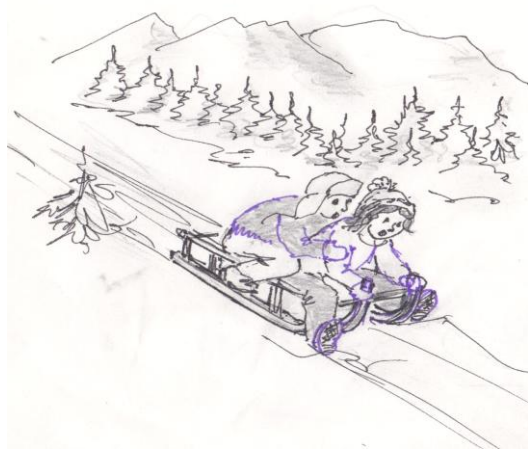

Všech svatých na Slovensku

Také se stalo, že jsme byly se sestrou u tety v Jaklovcích na Všech svatých. Mamka byla v nemocnici. V těhotenství s bráškou se něco v začátku pokazilo, tak jsme byly na dobu, než bude ona i plod v pořádku, uklizeny do Jakloviac. V tu dobu tam už panovala zima. Brzy byla tma a teta nás hnala s první hvězdou na setmělém nebi „vyšikac a spať“. Danka měla asi pět a ptá se: „Milu, co je to vyšikac“ „Vyčurat“ Hned ze mne vypadlo. Bývala jsem na Slovensku častěji a východňarština byl můj druhý jazyk. „ Jo, já jdu taky šikac“. Řekla Danka. My čtyři sestřenice jsme nastoupily pěkně do řady ke stěně dílny strýce. Byla už tma, tak co? A zkoumaly jsme, která ten den měla více čaje k pití a z kopečka svažujícího se k zahrádce, se to dalo poznat znamenitě.

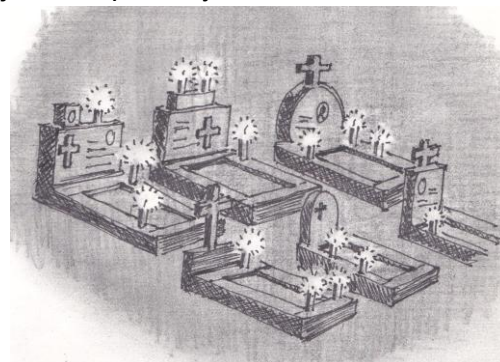

Hned první jiskřivé ráno jsme se sestřenicemi využily čistý sníh na cestě k jízdě na saních. Je fakt, že jste v té době opravdu nemohli potkat auto na cestách po dědině. Teta se strýcem a sestřenicemi bydlí na konci dědiny v části zvané Fron. Nad jejich domem je pouze strmá stráň zahrady s ovocnými stromy a borovicový les. Tam jsme nasedly všechny čtyři na strýcem vyrobené sáně pro dvě osoby a spustily se dolů cestou. Dá se říct, že trasa měla dobrých 200m. To byla jízda! Pokud tetky nenasypaly před vrátka na cestu popel z kamen, jezdily jsme celé dopoledne. Dodnes vzpomínáme na naše spanilé jízdy a

smějeme se jedné ze vzpomínek. Marinka, nejstarší z nás seděla vždy vzadu, aby dávala záchranu a taky byla jediná, která uměla tyto sáně řídit. Těch 200m do kopce jsme musely po svých a hned nad jejich zahradou jsme naskákaly na sáně jedna za druhou, abychom užž mohly jet dolů. Marince při jedné jízdě zůstalo moc málo místa a zvolala. „ Dzevčeta, icce dopredu, já šedzim na pol rici.“ To bylo jásoť a Marinka zůstala na startu na zemi. Sáně letěly o sto šest. Tak jsme přišly na to, že bude lepší, když každou jízdu jedna zůstane nahoře. Sáně pojedou rychleji a nemusíme se mačkat.

Druhá strana úvozové cesty byla lemovaná plotem hřbitova. Letos jsme na hřbitově uložili popel naší mamky a procházkou mezi hroby a zapalováním svíček zemřelým příbuzným a panu Barboriči, jsme si na to vzpomněly. Na Vše Svaté byl hřbitov brzy odpoledne ve tmě, jen spousta svíček na hrobech dala znát, že pozůstalí na své mrtvé nezapomněli. Mihotavé plamínky svíček nás přesvědčovaly, že se nemusíme ničeho bát a tak jsme se každým večerem vypravily na hřbitov. V rohu byla branka, kterou opravdu nikdo nemazal. Za skřípění jen sporadicky otevírané branky jsme se protáhly na hřbitov.

Chodily jsme od hrobu ke hrobu a kontrolovaly, jestli byla opravdu každému nebožtíkovi zapálená svíčka. Když nebyla, sebraly jsme ji na hrobě, kde byly dvě, nebo i víc a přenesly ji na osiřelý hrob. A malým dětem jsme zapálily i víc svíček. Malé zbytky voskovic jsme nosily do kuchyně. Marinka vyšťárala někde v komoře nové knoty, vosky jsme topily a knoty polévaly horkým voskem. Tak jsme ze zbytků vosku vytvářely

nedokonalé svíčky nové a o to s větší chutí jsme je nosily na hroby, o které nikdo nejevil zájem.

V Jaklovcích nejsou hroby v dokonalých řadách, jak se to vidí na jiných hřbitovech po našich vlastech. Nerovné řady hrobů, to bylo riziko, že každou chvíli některá z nás upadla, jak jsme ve tmě o hroby zakopávaly. A já si přivodila na úplně nové kalhoty flek od vosku z vící dlaně dospělého chlapa. Marinka si věděla rady. Doma kalhoty několikrát přežehlila žehličkou nahřátou na peci přes savý růžový papír, ten, kterým byl dřív vybaven každý školní sešit. Postupně kalhoty zbavovala vrstev vosku, až se jí to podařilo úplně. Ale už jsem neměla chuť znovu podstoupit strach, že nové kalhoty přijdou opět k úhoně. Na hřbitov jsme od té doby nešly za zábavou.

Letos jsme na hrobech zapálily 17 svíček....